

Vaaleja koskevat periaatteet ja vaalikaranteeni -lähetekeskustelu

VD/295/00.02.02.00/2026

AN/NP

Tausta

Vaalilain tarkoittamien yleisten valtakunnallisten vaalien yhteydessä Vantaan kaupungilla on velvollisuus varmistaa, että vaalien järjestämisessä ja siihen liittyvissä toiminnassa noudatetaan perustuslain ja hallintolain mukaisia hyvän hallinnon periaatteita. Erityisesti yhdenvertaisuus, tasapuolisuus, puolueettomuus ja johdonmukaisuus korostuvat tilanteissa, joissa kunnan työntekijät, viranhaltijat, luottamushenkilöt sekä poliittiset puolueet ja niiden edustajat ovat vaalien läheisyydessä vuorovaikutuksessa kaupungin kanssa.

Useat kunnat ja kaupungit ovat viime vuosina laatineet vaaleja koskevien periaatteiden ja vaalikaranteenin ohjeet, joilla varmistetaan selkeä, yhdenvertainen ja ennakoitava toimintatapa vaalien alla. Ohjeilla tuetaan kunnan tehtävää vaalien järjestäjänä ja vahvistetaan luottamusta viranomaistoiminnan puolueettomuuteen.

Vantaan kaupungilla ei tällä hetkellä ole omaa vaaleja koskevaa periaate- ja vaalikaranteeniohjetta, ja tarve tällaiselle ohjeistukselle on noussut esiin ennen tulevia vaaleja. Yhtenäinen ohjeistus selkeyttäisi käytäntöjä, vahvistaisi yhdenvertaisuutta ja antaisi sekä henkilöstölle ja luottamushenkilöille että puolueille läpinäkyvät toimintalinjat vaalien alla.

Kaupungin ja puolueiden yhteistyön muodot, joissa tasapuolisuus on erityisen tärkeää
Keskusvaalilautakunta on keskeisessä roolissa linjaamassa suuntaviivoja vaalien periaatteille ja vaalikaranteenin ohjeille. Jotta lähetekeskustelulle saadaan konkreettinen pohja, esittelyyn avataan ne yhteistyömuodot, joissa puolueiden tasapuolinen kohtelu ja vaalilain periaatteet korostuvat:

1. Kaupungin tilojen käyttö vaalitapahtumiin

- tilojen vuokraus ja käyttöehdot
- varausperiaatteiden ja hinnoittelun tulee kohdella puolueita yhdenvertaisesti
- kaupungin tiloja ei voida tarjota puolueille, ehdokkaille tai kampanjoille ilmaiseksi tai alennettuun hintaan, jotta tilojen käyttö ei muodostuisi vaalilain tarkoittamaksi tueksi tai taloudelliseksi eduksi
- mahdolliset rajoitukset vaalien läheisyydessä

2. Kaupungin järjestämät yleisötilaisuudet

- puolueiden tasapuolinen mahdollisuus osallistua
- tilanteiden erottelu, joissa kaupunki toimii järjestäjänä, verrattuna tilanteisiin, joissa se tarjoaa vain tilan

3. Kaupungin alueiden ja paikkojen käyttö kampanjointiin

- torit, aukiot ja muut yleiset alueet
- ilmoitusmenettelyt ja paikkajako
- mainoskehysten, ilmoitustaulujen ja ulkomainospaikkojen yhdenvertainen käyttö

4. Yhteistyö vaaliviranomaistehtäviin liittyen

- ehdokaslistojen ja vaaliaineistojen vastaanotto

- puolueiden edustajien osallistuminen vaalipäivän tehtäviin (esim. vaalilautakunnat)
- ohjeiden antaminen yhdenvertaisesti kaikille toimijoille

5. Kaupungin viestinnän ja kanavien tasapuolisuus

- vaaleista tiedottaminen yleisellä tasolla ilman kampanjointia
- puolueiden tapahtumia tai näkemyksiä ei nosteta kaupungin kanavissa
- henkilöstön ja luottamushenkilöiden roolien erottaminen kaupungin viestinnästä

Lähetekeskustelun tarkoitus

Keskusvaalilautakunta käy lähetekeskustelun siitä, millaiset periaatteet ja linjaukset Vantaan kaupungille tulisi laatia. Keskustelussa voidaan tarkastella muun muassa:

- kunnan roolia vaalien alla ja puolueetonta viestintää
- vaalikaranteenin tarvetta ja kohderyhmiä
- soveltamista eri vaaleissa (eduskunta-, alue-, kunta- ja europarlamenttivaalit)
- työntekijän/viranhaltijan ja ehdokkaan roolien selkeää erottamista
- kaupungin ja poliittisten puolueiden yhteistyön tasapuolisuutta edellä kuvatuissa toimintamuodoissa
- kaupungin tilojen, tilaisuuksien ja kanavien yhdenvertaista käyttöä vaalien lähestyessä

Lautakunta antaa keskustelun pohjalta suuntaviivoja viranhaltijoille, jotka valmistelevat ohjeistuksen luonnoksen erillisenä asiana lautakunnan myöhempää käsittelyä varten.

Keskusvaalilautakunta 4.2.2026

Keskusvaalilautakunnan sihteerin esitys:

Keskusvaalilautakunta käy aiheesta lähetekeskustelun ja merkitsee asian tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Vaalitoimisto

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Vaalipäällikkö Niina Puikkonen,
(niina.puikkonen[at]vantaa.fi)